

Beslut

Datum 2023-06-01
Dnr RAÄ-2022-1675

Er 408-30499-2015

Avdelning Kulturmiljö
Enhet Förvaltningsärenden och
bidrag

Omprövning av område av riksintresse för kulturmiljövården, Haga-Ulriksdal (AB 642), Solna stad och Stockholm stad, Stockholms län.

Beslut

Riksantikvarieämbetet beslutar, med stöd av 2 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, om ändring av kulturmiljövårdens riksintresse Solna (AB 37), Solna stad, Stockholms län.

Riksintresset har omprövats genom en delning av riksintresset Solna i två delar; Norra begravningsplatsen och Haga-Ulriksdal. Riksintressebeskrivning och geografisk avgränsning för Haga-Ulriksdal beslutas enligt följande:

Haga-Ulriksdal (AB 642)

Motivering

Större park- och slottslandskap bestående av Haga och Ulriksdals kungliga slottsmiljöer samt parkerna Tivoli och Bellevue som framträdande representanter för naturromantiska parker inspirerade av det engelska parkidealet. Området återspeglar kronans dominans i huvudstadens omland från 1600-talet och den succesiva förvandlingen av området till rekreationslandskap först för hovet och adeln och därefter för huvudstadens befolkning från 1800-talet till 1900-talets början. (*Slottsmiljö, park, rekreationsmiljö*)

Riksantikvarieämbetet

Box 1114

Box 5405

621 22 Visby

Tel 08-5191 8000

E-post registrator@raa.se

Hemsida www.raa.se

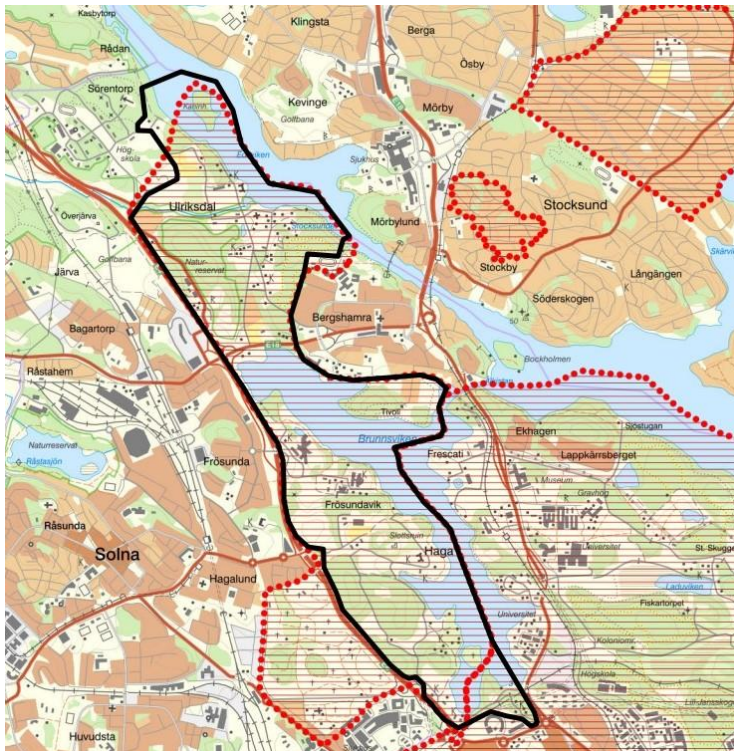
Org.nr 202100-1090

Uttryck för riksintresset

Det sammanhängande parklandskapet från Bellevue i söder till Ulriksdal i norr. Promenadstråken och gångsystemen som sträcker sig genom området och binder samman parkanläggningarna. Kontakten med vattnet och vattenspeglar. Sambanden över Brunnsviken mellan Haga, Tivoli och Bellevue med fria siktstråk med vyer och fondmotiv från strategiska platser. Ulriksdals slott, med långa siktlinjer såväl över vattnet som längs med parkens axlar. Den strikt symmetriska slottsparken med bevarade karaktärsdrag från barockanläggningen och den

engelska parken med sin friare struktur. Slottslandskapet med orangeriet som bildar front ut mot parkanläggningen, högresta lindalléer åt söder som bildar slottets huvudsakliga entré, ekonomibyggnader och bostadshus från 1600-tal till tidigt 1800-tal. Ulriksdals värdshus, slottskapellet samt villor från 1800-talets slut både norr och sydost om slottsanläggningen. Slottsanläggningens gröna inramning åt samtliga väderstreck samt Ulriksdals trädgårdar med anslutande bostadshus. Villornas trädgårdar som bidrar till områdets naturpräglade karaktär. Hagaparken med slingrande promenadvägar, ett växlande landskap där mjukt formade öppna ytor och mörkare skogspartier avlöser varandra. Byggnader och paviljonger som uppförts som en del i parklandskapet så som Turkiska kiosken, Kinesiska templet, Koppartälten och Ekotemplet. Byggnadernas och paviljongernas placering i parklandskapet och siktlinjer mellan dem. Bebyggelsen som använts och anlagts för hovets bruk, så som Stora Finntorp, Övre Vårdshuset, Gamla Haga, Gustav III:s paviljong, Haga slott och Haga slottsgrund. Övre Haga med Haga trädgårdar med kontinuitet av trädgårdsodlingens från 1785 och framåt. Den kungliga begravningsplatsen från 1922. Privata villor och kiosker från sent 1800-tal och sekelskiftet 1900 längs med Brunnsvikens strand. De långa utblickarna över Brunnsviken från Stora pelousen, Gustav III:s paviljong, Ekotemplet, Turkiska kiosken, Vasaslätten och den kungliga begravningsplatsen. De engelska parkerna i Tivoli och Bellevue, med slingrande promenadvägar och kvarvarande utsiktsplatser, äldre träd och annan vegetation samt parkanläggningarnas topografi. Utkikspunkter med långa utblickar över Brunnsviken. Bellevueparkens 1700-tals bebyggelse med Paschens malmgård och Sparres träslott med stall och uthus, samt infartsallén från Roslagstulls trafikplats.

Geografisk avgränsning för riksintresset Haga-Ulriksdal markerad med svart linje. Kartbild: Länsstyrelsen Stockholms län.

Ärendet

Det förslag till omprövning som Riksantikvarieämbetet har tagit emot är en uppdelning av riksintresset Solna (AB 37) i två riksintressen; Norra begravningsplatsen (AB 641) och Haga-Ulriksdal (AB 642).

Länsstyrelsen i Stockholm har sedan några år arbetat med översyn av länets riksintresseområden för kulturmiljövården. Områdena har delats in i olika teman som innefattar *Skärgårdsmiljöer samt Farleds- och kommunikationsmiljöer, Landsbygd, förhistoria fram till och med stormaktstid, Herrgårds- och slottsmiljöer, Industrimiljöer och Städer, tätorter, förorter och villasamhällen.*

Länsstyrelsen har inom översynen haft informationsmöten med kommunerna om de föreslagna ändringarna. Samrådsmöten mellan Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen har hållits kontinuerligt under hela revideringsprocessen. Riksantikvarieämbetet har utöver detta ingått i projektets referensgrupp för översynen. Riksantikvarieämbetet konstaterar att utredningen som länsstyrelsen

har bifogat i ärendet är tillräcklig för att kunna bedöma områdets faktiska förhållanden och status.

Skälen för beslutet

Syftet med ändringen är att renodla och förtydliga det tidigare riksintresset Solna som var uppdelat i tre delar; A. Sockencentrum, B. Haga- Ulriksdals kungliga slottsmiljöer och C. Norra begravningsplatsen.

Sockencentrumet Solna utgår ur riksintresset, då det inte finns ett kulturhistoriskt samband med Haga-Ulriksdal samt att det självständigt inte uppfyller kriterierna för att kunna utgöra ett riksintresse. De tidigare delområdena B. Haga-Ulriksdals kungliga slottsmiljöer och C. Norra begravningsplatsen berättar också två helt skilda verksamheter och ska därför inte vara samma riksintresse.

Bellevueparken ingick tidigare i riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården (AB115), men ingår i och med denna förändring istället i riksintresset Haga-Ulriksdal eftersom Bellevueparken är en del av samma kulturhistoriska kontext som Hagaparken. Riksintresseanspråket svarar därmed bättre upp mot Riksantikvarieämbetets kriterier¹.

Målet med en tydlig beskrivningstext och en geografisk avgränsning som speglar texten korrekt, är att riksintressebeskrivningen ska fungera bättre som planeringsverktyg.

Ärendets fortsatta handläggning

Riksantikvarieämbetet kommer att vidta de åtgärder i ärendet som behövs för att genomföra beslutet, vilket bl. a. innebär att beskrivningstexterna förs in i Riksantikvarieämbetets förteckningar och görs tillgängliga på webben

Andra myndigheters åtgärder

Beslutet överlämnas till länsstyrelsen och Boverket för vidare åtgärder. En åtgärd är att områdenas geografiska avgränsningar ändras och görs tillgängliga i länsstyrelsens Webb-GIS.

Riksantikvarieämbetet förutsätter vidare att kommunen beaktar förändringarna i aktuella planer och program.

¹ A: Riksintressant berättelse. B: Helhetsmiljö. C:Fysiska uttryck. D:Regional och lokala förhållanden. E: Internationella åtaganden

Detta beslut har fattats av överantikvarien Susanne Thedéen efter föredragning av handläggaren Tina Mathiesen. Även avdelningschefen Marja-Leena Pilvesmaa, chefsjuristen Maria Westergren och t.f. enhetschefen Miranda Ternald har varit med om den slutliga handläggningen.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Boverket

Solna stad

Stockholms stad